

Buro Maerlant
Landschap, Ecologie & Ruimtelijke Ordening

BM-NOTITIE 2012

Maarsse Schildershof Mitigatieplan en werkprotocol huismus

J. van Suijlekom, 23 oktober 2012.

In samenwerking met

Aveco de Bondt
ingenieursbedrijf

Inhoud

	Biz	
1	Inleiding	3
1.1	Algemeen	3
1.2	Beschrijving van het plangebied en de ingrepen	3
1.3	Wet- en regelgeving	5
2	Effecten	7
2.1	Korte termijn effecten op de huismus	7
2.2	Lange termijn effecten op de huismus	7
3	Werkwijze en randvoorwaarden	8
4	Parafenblad	10

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In het plangebied Strijen Oranjebuurt zijn blijkens recent onderzoek vanaf voorjaar 2011 (Buro Maerlant rapportage vleermuizen en huismus 2011) verblijfplaatsen aanwezig van huismus. Door de plannen zal een gedeelte van deze verblijfplaatsen verdwijnen. Om overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet met betrekking tot de de aangetroffen soorten te voorkomen is onderhavig mitigatieplan opgesteld. Voorafgaande aan de sloop worden effectieve maatregelen genomen, zodat effecten worden voorkomen.

1.2 Beschrijving van het plangebied en de ingrepen

Het plangebied Schildershof ligt binnen de bebouwde kom van Maarssen in de gemeente Stichtse Vecht en bestaat uit rijtjeswoningen en enkele bedrijfspanden met garageboxen (figuur 1). Men is voornemens het plangebied te ontwikkelen voor de realisatie van een supermarkt. Voor dit doel wordt de huidige bebouwing gesloopt en het bestemmingsplan gewijzigd.

Figuur 1
Weergave van het plangebied (in rood).
Bron ondergrond: Google.

1.3 Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op de bescherming van in het wild voorkomende plant- en diersoorten. Deze bescherming heeft als doel het voortbestaan van soorten (géén individuen) te waarborgen. Het veroorzaken van schade aan planten en dieren is in principe verboden, tenzij men hier uitdrukkelijke toestemming voor heeft (nee, tenzij principe). De verbodsbepalingen gelden voor circa 500 plant- en diersoorten.

Verbodsbepalingen

De volgende verbodsbepalingen (tabel 1) in de Flora - en faunawet zijn voor dit protocol relevant:

Tabel 1
Beknopte weergave verbodsbepalingen uit artikel 8 t/m 13 uit de Flora- en Faunawet

Artikel	Verbodsbepaling
8	Het verbod om planten behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
9	Het verbod om dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
10	Het verbod om dieren opzettelijk te verontrusten.
11	Het verbod om nesten, holen, of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
12	Het verbod om eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
13	Het verbod planten, producten van planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot beschermde inheems of uitheemse dier- of plantensoorten te vervoeren, ten vervoer aan te bieden of af te leveren.

Zorgplicht

In artikel 2 van de Flora- en faunawet wordt verwacht, dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor alle (dus ook niet beschermde) planten en dieren en de leefomgeving. Met het protocol wordt ook voldaan aan de zorgplicht.

Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)

In 2005 heeft de minister van LNV door middel van een AMvB de regels vereenvoudigd door wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig behoud of beheer geldt in een aantal gevallen een vrijstelling op de verbodsbepalingen. De zorgplicht blijft echter van kracht. Er zijn drie categorieën of tabellen van beschermde soorten opgesteld (zie tabel 2 en bijlage 1):

Tabel 2
Beschermsre-
gimes 1 t/m 3
AMvB artikel 75
van de Flora- en
faunawet

Categorie	Omschrijving
1	In deze categorie zijn algemeen voorkomende beschermde soorten opgenomen. Bij ruimtelijke ontwikkeling, bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt voor deze soorten geldt op voorhand een vrijstelling van artikel 8 t/m 12. Dit is zonder verdere eisen (lichte toets). Voor andere activiteiten dient een ontheffing te worden aangevraagd.
2	Hier onder vallen minder algemene, niet bedreigde soorten. Indien men werkt volgens een goedgekeurde gedragscode is geen ontheffing nodig. In de andere gevallen is een ontheffing nodig. Voor het verkrijgen van een ontheffing dient men aan te tonen, dat er geen inbreuk wordt gedaan op de gunstige instandhouding van de soort.
3	Tabel 3-soorten zijn strikt beschermd. Dit zijn soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bedreigde soorten die bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen. Alle vogelsoorten vallen hier ook onder. Voor broedende vogels wordt in principe nooit ontheffing verleend, omdat werkzaamheden buiten het broedseizoen kunnen worden uitgevoerd. Voor ruimtelijke ontwikkeling is een ontheffing nodig. Deze wordt alleen verkregen als wordt aangetoond, dat geen alternatieven voor handen zijn en wezenlijk negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Van de initiatiefnemer wordt gevraagd schade zoveel mogelijk te beperken(mitigatie) en dienen veelal alternatieven te worden geboden(compensatie). Door een effectbeoordeling via een uitgebreide toets en een compensatieplan kan onder voorwaarden een ontheffing worden verkregen. Indien sprake is van bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik dient men te werken met een goedgekeurde gedragscode. Indien men deze niet zelf op heeft gesteld, is het mogelijk gebruik te maken van reeds bestaande gedragscodes. Als geen gedragscode voor handen is dient een ontheffing te worden aangevraagd. Voor overige activiteiten is altijd een ontheffing nodig, waarbij bovengenoemde criteria gelden.

Indien alleen tabel-1 soorten worden aangetroffen volstaat voor ruimtelijke ontwikkeling een quickscan (lichte toets). Wanneer tabel 2 of 3- soorten worden aangetroffen of worden verwacht kan afhankelijk van toekomstige ingrepen en de soort aanvullende toetsing nodig zijn (uitgebreide toets). Doorgaans is daarvoor intensiever onderzoek nodig in het geschikte jaargetijde. Het protocol is gebaseerd op een uitgebreide toets.

Per augustus 2009 is de beoordeling Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen door de Dienst Regelingen gewijzigd, waardoor bij **aantoonbaar** voldoende mitigatie en compensatie voor strikt beschermd soorten niet altijd meer een ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Ontheffingen voor Habitatrichtlijnsoorten worden vrijwel niet meer verleend. Nesten van vogels zijn doorgaans alleen beschermd tijdens het broedseizoen. Van een beperkt aantal vogelsoorten zijn nesten ook buiten het broedseizoen en dus jaarrond beschermd (zie tabel 3).

Tabel 3
Beschermingscatego-
rieën nesten, waarvan
de verbodsbepalingen
van artikel 11 van de
Flora- en faunawet
jaarrond (1 t/m 4) of
tijdens het broedsei-
zoen (categorie 5)
gelden

Categorie	Omschrijving
Jaarrond beschermde nesten	
1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
Niet jaarrond beschermde nesten	
Let op: onderbouwing en eventueel nader onderzoek echter gewenst	
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: boerenzwaluw, ekster, groene specht en spreeuw).

Van alle categorieën vogels in hierboven genoemde tabel is het belangrijk aan- of afwezigheid van nesten / territoria aan te tonen. Via een omgevingscheck en eventueel nader onderzoek is dit mogelijk.

2 Effecten

2.1 Korte termijn effecten op huismus

In het plangebied zijn twee tot vier nesten van huismus aanwezig. Bij sloop van de bebouwing verdwijnen deze nestlocaties. Middels een omgevingscheck op 12 maart 2012 is de omgeving beoordeeld op potenties. Hieruit blijkt, dat ruimschoots alternatieven aanwezig zijn voor de huismus. Dit in combinatie met onderstaande maatregelen, zorgt er voor, dat sprake is van tijdelijke effecten.

Korte termijn effecten per fase/activiteit op

1. Sloop gebouw / sanering plangebied.

Effecten: Dieren zullen bij aanvang van het broedseizoen de bebouwing met nestgelegenheid niet meer kunnen gebruiken. In de omgeving zijn reeds geschikte alternatieve nestlocaties aanwezig en aangeboden. Deze kunnen per direct in gebruik worden genomen. Effecten zijn naar verwachting tijdelijk en beperkt. Door de sloop en het bouwrijp maken van het plangebied zal tijdelijk minder foerageergebied voor huismus aanwezig zijn, echter biedt de wijk ruimschoots alternatieven, zodat geen sprake is van een negatief effect.

3. Bouw

Effecten: De bouwwerkzaamheden hebben op de huismus géén effect, daar nieuwe nestlocaties op ruime afstand van de bouwplaats aanwezig zijn.

4. Oplevering

Effecten: De nieuwe bebouwing is niet geschikt voor de huismus, deze zullen ook niet worden gebruikt door deze soort. Effecten zijn niet aan de orde, daar tijdig alternatieven zijn aangeboden.

Effecten algemeen op de gunstige staat van instandhouding van de huismus.

De voorgenomen ingrepen hebben een tijdelijk effect op de lokaal aanwezige populatie. Daar het een gering aantal nesten betreft, kán geen sprake zijn van een opzichzelfstaande krachtige populatie. Daar ruimschoots alternatieven in de omgeving aanwezig zijn én worden aangeboden in de vorm van kunstmatige nesten, zijn effecten op de gunstige staat van instandhouding niet aan de orde.

2.2 Lange termijn effecten op de huismus

De omgeving van het plangebied biedt voldoende alternatieven voor de huismus. Dit tezamen met de alternatieve nestplekken die zullen worden aangeboden, geeft voldoende zekerheid, dat ook op de langere termijn géén effecten zullen optreden.

3 Werkwijze en randvoorwaarden

Inleiding

Onderhavige werkwijze is opgesteld aan de hand van de resultaten van het onderzoek uit 2011 en een omgevingcheck in het voorjaar van 2012 (zie ook 2.1).

1. Plaatsen nestkasten (najaar / winter 2012 - februari 2013)

In de omgeving van het plangebied zijn uiterlijk in februari 2013 en minimaal 3 maanden voorafgaande aan de sloop, vervangende nestkasten geplaatst. Deze bieden plaats aan minimaal 4 broedparen. De kasten worden aan één gebouw bevestigd (in serie), met een onderlinge afstand van minimaal 50 cm. Het beste alternatief is vier vogelvides te plaatsen onder bestaande dakpannen van woningen in de omgeving. In onderstaande figuur (figuur 2) staan geschikte tot zeer geschikte locaties aangegeven. De woningen met pannendaken in het oostelijke deel van de figuur zijn geschikt voor vogelvides.

Figuur 2
Weergave van zéér geschikte (groen) tot geschikte (oranje) locaties voor de plaatsing van nestkasten huismus in de nabijheid van het plangebied (rood). Bron ondergrond: Google.

2. Ongeschikt maken van de bebouwing.

Voorafgaande aan de sloop wordt de bebouwing onaantrekkelijk gemaakt voor huismus. Dieren zullen het gebouw daarna mijden.

Werkwijze en randvoorwaarden:

- » Dakpannen worden geheel verwijderd óf afgedekt met fijnmazig gaas (1 cm maaswijdte) of stevig zeil / folie. Alle openingen onder goten en bij de gevelpannen zijn afgedekt.
- » De maatregelen worden ná uitvoer beoordeeld door een ter zake deskundige.
- » Het ongeschikt maken vindt 3 maanden ná plaatsing van de nestkasten plaats ruim buiten het broedseizoen ná 1 september en vóór 1 maart.
- » Tijdens een vorstperiode worden géén maatregelen uitgevoerd, daar huismus op dat moment kwetsbaarder is voor verstoring.
- » De betrokken deskundige geeft de bebouwing na uitvoer vrij.

3. Sloop

Nadat bovengenoemde maatregelen uit stap 2 zijn getroffen kan men de panden slopen. Indien de sloop geheel of gedeeltelijk wordt gepland in het broedseizoen, is de bebouwing en de omgeving vóór het broedseizoen volledig ongeschikt gemaakt voor huismus en andere vogels. Ná 1 september en vóór 1 maart worden de volgende aanvullende maatregelen uitgevoerd:

- » Alle bomen en overige beplantingen worden gesnoeid;
- » Platdaken worden volledig voorzien van vogelwerend gaas (grove maaswijdte, circa 5 cm) op een afstand / hoogte van circa 10 cm of afgedekt met zeil ter voorkoming van de vestiging van scholekster.
- » Een ter zake deskundige inspecteert de bebouwing op overige mogelijke nestplekken (bochten van hemelwaterafvoer, kleinere plateaus etc.) en geeft aanwijzing op welke wijze deze ongeschikt gemaakt kunnen worden.
- » De betrokken deskundige geeft het gebouw ná uitvoer vrij.

5. Nieuwbouw

Met de hierboven genoemde werkwijze zijn voor de nieuwbouw géén aanvullende maatregelen nodig.

6. Evaluatie werkzaamheden en aanwezigheid werkprotocol

Alle inspecties en overleggen / acties worden gerapporteerd en vastgelegd in een dossier. Gedurende de werkzaamheden worden verslagen (eventueel per email) toegevoegd aan het werkprotocol op de werkplek. Het werkprotocol is gedurende alle stappen aanwezig op de werkplek / bouwplaats en kan bij eventuele controle worden overhandigd. De achterliggende onderzoeksrapporten zijn eveneens in hetzelfde dossier op de werkplek aanwezig. Werknemers, en in ieder geval de uitvoerder (s), hebben kennis genomen van de inhoud van het protocol en de werkwijze.

4 Parafenblad

Door het invullen van dit parafenblad onderschrijven de uitvoerende partijen, in samenspraak met de dienstdoende ecooloog en initiatiefnemer, dat de voorgenomen werkzaamheden plaatshebben op een ecologisch verantwoorde wijze. Dit parafenblad dient bij voorkeur tijdens de startbijeenkomst te worden ingevuld. De startbijeenkomst kan ook 's ochtends voor aanvang van de werkzaamheden in het veld plaatshebben.

Gemachtigde (hoofd) aannemer / of projectleider:

Datum:.....

Naam:.....

Functie:.....

Handtekening:.....

Ecologisch toezichthouder/ ecooloog ter plaatse:

Datum:.....

Naam:.....

Functie:.....

Handtekening:.....

Buro Maerlant Dorpsstraat 17 4271 AA Dussen

T 085 877 86 85

E info@BuroMaerlant.nl | www.BuroMaerlant.nl

KvK 18091206

Maarsse Schildershof

Mitigatieplan en werkprotocol huismus